

Kemiallisen elintarviketurvallisuuden yksikkö/Elintarvikkeiden koostumus jaosto

Näytteenotto-ohje elintarvikkeille, joista analysoidaan mahdollisia muuntogeenisiä ainesosia (liite 1)

Näytteenotto-ohje elintarvikkeille, joista analysoidaan mahdollisia muuntogeenisiä ainesosia

1 Yleistä

Ennen näytteenottoa on varmistettava, että pakkaukset ovat avaamattomia ja ehjiä. Yksittäisiä tuotteita ei saa halkaista tai rikkoa.

Näyte otetaan aina yhdestä valmistuserästä (lot). Erällä tarkoitetaan yhdellä kertaa valmistettua tai toimitettua määrää elintarviketta, jonka oletetaan olevan ominaisuuksiltaan (alkuperä, viljelijä, lajike, pakkaaja yms.) yhdenmukaista. Jos lähetys koostuu useista eristä, joiden voi esimerkiksi tunnistaa olevan alkuperältään eri viljelijöiltä, tulee erät käsitellä erikseen. Näyte tulee ottaa siten, että se edustaa mahdollisimman hyvin koko tarkastettavaa erää, eli osanäytteet otetaan eri puolilta erää.

Viranomaisen tulee kertoa tuotteen omistajalle, haltijalle tai näiden edustajalle oikeudesta saada vastanäyte. Vastanäyte otetaan aina laboratoriossa homogenoitusta virallisesta näytteestä ja se luovutetaan elintarvikealan toimijalle tämän sitä erikseen pyytäessä (esim. kiistatilanteissa). Toimija vastaa itse vastanäytteen analysointikuluista.

2 Irtotavara

2.1 Näytemäärä

Irtotavaraerästä otettavien osanäytteiden määrät on esitetty taulukossa 1. Yksittäisen osanäytteen koko on 500 g.

Taulukko 1: Osanäytteiden määrä tavaraerän painon mukaan (irtotavara)

Erän paino, kg	Osanäytteiden lukumäärä, kpl
< 50	3
50-500	5
> 500	10

Esimerkiksi alle 50 kg säkitetystä irtotavaraerästä otetaan 3 osanäytettä á 500 g. Osanäytteet otetaan eri säkeistä, jotka kuuluvat samaan valmistuserään. Mikäli kyseessä on vain yksi suursäkki, osanäytteet tulee ottaa tasaisesti eri puolilta säkkiä, esimerkiksi kairaamalla näytteet säkin läpi.

Kemiallisen elintarviketurvallisuuden yksikkö/Elintarvikkeiden koostumus jaosto

Näytteenotto-ohje elintarvikkeille, joista analysoidaan mahdollisia muuntogeenisiä ainesosia (liite 1)

2.2 Näytteenotto

- Näytteenoton tulee noudattaa aseptisen näytteenoton perusperiaatteita.
- On huolehdittava siitä, ettei näyte kontaminoidu (ympäristön pölyllä, edellä otetulla näytteellä tai muulla tavoin) tai pääse pilaantumaan missään vaiheessa.
- Näytteenotossa käytetään kertakäyttöhansikkaita, jotka vaihdetaan jokaisen osanäytteen välillä.
- Tuotepakkaus (pussi, tynnyri, säkki jne.) aukaistaan siististi vahingoittamatta tarpeettomasti tavaraerää.
- Näyte otetaan puhtaalla metallikauhalla, metallilusikalla tms., ja näytteenottoväline vaihdetaan jokaisen osanäytteen välillä. Vaihtoehtoisesti sama väline voidaan puhdistaa huolellisesti osanäytteiden välillä; peittää alumiinifoliolla, joka vaihdetaan osanäytteiden välillä; tai näytteenottoon käytetään vaihdettavaa pahvista kertakäyttömukia. Muovisia välineitä tulee välttää niiden näytettä sähköistävän ominaisuuden vuoksi.
- Osanäyte laitetaan puhtaaseen, kuivaan, hajuttomaan, käyttämättömään ja riittävän tukevaan paperipussiin (ei kuitenkaan "ikkunalliseen" leipäpussiin). Näytepussia ei täytetä aivan täyteen, vaan siihen jätetään hieman tyhjää tilaa. Pussi suljetaan välittömästi niin, että sen saa myöhemmin auki rikkomatta pussia.
- Kukin osanäytteen sisältävä paperipussi merkitään tuotteen nimellä, elinkeinonharjoittajan nimellä sekä osanäytteen juoksevalla numerolla.
- Kukin osanäytepussi suljetaan läpinäkyvään muovipussiin kontaminoitumisen estämiseksi.
- Kaikki yhteen näytteeseen kuuluvat osanäytteet suljetaan vielä yhteen isompaan muovipussiin lähetystä varten.
- Laboratorioon lähetettävä näytepussi merkitään niin, että se on selvästi jäljitettävissä (gmo-näyte, päiväys, tuotteen nimi, elinkeinonharjoittajan nimi ja näytteenottajan nimi).
- Näytteenotossa kertynyt poisheitettävä materiaali suljetaan muovi- tai paperipussiin ja laitetaan roskalaatikkoon.

3 Valmiiksi pakatut tuotteet (markkina- ja elintarviketurvallisuusnäytteet)

Markkina- ja elintarviketurvallisuusnäytteet otetaan markkinoilla olevista valmiiksi pakatuista tuotteista. Näytteistä tulee aina varmistaa, että ne ovat samaa erää ja pakkaukset ovat ehjiä. Valmiiksi pakattu tuote otetaan osanäytteeksi sellaisenaan (kokonainen tuotepakkaus). Suurempia kuluttaja- ja suurtalouspakkauksia otetaan 3 kpl samaa valmistuserää kohden ja patukkatyyppisiä valmisteita 6 kpl. Tuotepakkaukset suljetaan muovipussiin, jotka

Kemiallisen elintarviketurvallisuuden yksikkö/Elintarvikkeiden koostumus jaosto

Näytteenotto-ohje elintarvikkeille, joista analysoidaan mahdollisia muuntogeenisiä ainesosia (liite 1)

merkitään asianmukaisesti (gmo-näyte, päiväys, tuotteen nimi, elinkeinonharjoittajan nimi ja näytteenottajan nimi) ja lähetetään laboratorioon.

4 Näytteenottolomake

Näytteen muiden tietojen ohella valmistusaika/parasta ennen ja/tai eränumero ovat erityisen tärkeitä tietoja näytteenottolomaketta täytettäessä. Jos näytteenotto poikkesi ohjeesta, tulee siitä aina raportoida näytteenottolomakkeessa. Osanäytteille riittää yksi yhteinen näytteenottolomake. Mahdolliset kopiot pakkausmerkinnöistä, tuoteselosteesta, reseptistä tai muista asiakirjoista liitetään näytteenottolomakkeen mukaan. Kopio lomakkeesta annetaan toimijalle. Täytetty näytteenottolomake liitteineen toimitetaan yhdessä näytteen kanssa laboratorioon.

5 Näytteen toimittaminen laboratorioon

Osanäytteet, näytteenottolomake sekä kopiot muista asiakirjoista lähetetään huolellisesti pakattuna ja merkittynä laboratorioon, joka valmistaa osanäytteistä kokoomanäytteen ja suorittaa näytteiden analysoinnin.

LISÄTIETOJA

Ylitarkastaja Arja Heinonen
p. 050 464 9354
arja.heinonen@ruokavirasto.fi

Voimaantulo

Tämä ohje on voimassa 15.4.2020 lähtien ja se korvaa aikaisemman version (Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran ohje 17023/5, julkaistu 3.3.2017).

Päivitykset versioon 6

Ohje muutettu Eviran ohjeesta Ruokaviraston ohjeeksi saavutettavaan muotoon. Tekstiä stilisoitu sekä ohjenumero muuttunut.